

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Informācija medijiem
13.02.2024.

Noslēdzies Latvijas mākslas un dizaina skolu audzēkņu radošo projektu konkurss “Mantojums”

Izvērtēti Latvijas mākslas skolu audzēkņu darbi Latvijas Nacionālā kultūras centra organizētajā konkursā “Mantojums”. Konkursa mērķis – rosināt jauniešus apzināt savu kultūras mantojumu. 2024. gada konkursa “Mantojums” laureātu sarakstu iespējams skatīt [ŠEIT](#). Kopumā konkursā piedalījās 140 audzēkņi no 17 Latvijas mākslas skolām.

Šī gada konkursa uzdevums bija iepazīt tradicionālās rotaļlietas un spēles, ar kādām spēlējušies bērni Latvijā. Konkursa dalībnieki tika aicināti gan pētīt, gan izgatavot rotaļlietu vai spēli, izmantojot tradicionālās prasmes – kokapstrādi, pīšanu, adīšanu, aušanu, šūšanu, veidošanu, kā arī dokumentēt izpēti un jaunrades procesu.

Lai izzinātu tēmu, konkursa dalībnieki aptaujāja vecākus un vecvecākus par viņu spēlēšanās pieredzi bērnībā, pētīja liecības novada muzejos un kultūrvietās, apguva pamatus kādai līdz šim neapgūtai prasmei. Konkursā apgūto prasmju spektrs bija gana plašs – šūšana, leļļu darināšana, tāšu pīšana, dzintara apstrāde, keramika. Konkursa uzdevuma ietvaros konkursa dalībnieki izvērtēšanai iesniedza aprakstus, fotogrāfijas un video filmas, kas atspoguļoja ierosmes avotus – senās rotaļlietas un jaunradītos darbus.

Konkurss rosinājis pētīt ne vien spēlītiņu veidolu, bet arī stāstus par to izcelsmi, projektā netieši iesaistoties arī ģimenes locekļiem, novada iedzīvotājiem, muzeju darbiniekiem un amatniekiem.

Konkursa rosinātas, Adelīna un Sintija Ventspils Amatu mājā iepazīnušas ventiņu spēlīmantas – adītus un ar pupām pildītus kaķus no vilnas dzijas, un uzzinājušas: “Bērniem katru dienu ar tiem spēlējoties, kodes nebojāja dziju un žurkas nesagrauza pupas, kuras bija kā krājumi nebaltai dienai. Kad nu bads klauvēja pie durvīm, atārdīja kaķa vēderu un bija ēdiens vēl kādam laikam. Nolēmām šo ideju atdzīvināt un uzadītām savus Bada kaķus.”

Dāvis Borovskis iedvesmojās no Zasas pagasta Sēlijā dzīvojošās Sarmītes Upenieces bērnības stāsta par māla rotaļlietu putnu izgatavošanu un apdedzināšanu krāsni maizes cepšanās laikā. Konkursam viņš atsūtījis paša izgatavotas kustīgas spēlīlietas no māla – tie ir “Namīra putni” (*nemiera putni – no latgaliešu valodas*). Māla putni papildināti ar detaļām, auklām un skaliem, lai tos var kustināt.

Rebeka Sēlika Stirna no MIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” izveidojusi taktilo rotaļlietu no dzintara. Auklās iesieta, dzintara poga kustībā veido skaņu. Rotaļlieta darināta, iepazīstot dzintara apstrādi amatniecības studijā Zītaris.

Nītaures mūzikas un mākslas pamatskolas bērni konkursā iedvesmu smēlušies no vēsturiskas rotaļlietas – dejojoša leļļu pāra, kas atrasts skolas audzēkņa Rūdolfa vecvecvecāku mājas bēniņos Bauskas novada Bārbeles pagastā. Lai izveidotu līdzīgas spēlīlietas, ar Cēsu vēstures un mākslas muzeja ekspertu palīdzību viņi pētīja materiālus, no kā veidots dejojošais leļļu pāris, un to vecumu – tie ir aptuveni 100 gadi!

Konkursā ļoti nozīmīgs bija mākslas skolotāju atbalsts, mudinot jauniešus paplašināt zināšanas, kopā apmeklējot muzejus un palīdzot spēlītiņu izgatavošanas procesā.

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Konkursa darbus vērtēja žūrija – tekstilmāksliniece un tautas tērpu darinātāja Dagnija Pārupe, LNKC tautas lietišķās mākslas eksperte Linda Rubena, LNKC mākslas izglītības eksperte Ilze Kupča.

Žūrijas pārstāve Dagnija Pārupe uzsver: “Pateicoties konkursam, bērni un jaunieši var labāk iepazīt sevi, uzzināt vairāk par tautas mantojumu. Konkurss rosina paskatīties apkārt un apzināties savas vērtības – izrādās, ka tās nemaz nav tālu jāmeklē.”

Latvijas Nacionālais kultūras centrs konkursu tradicionālā mantojuma apzināšanai mākslas un dizaina skolu audzēkņu auditorijai organizē regulāri. Ik gadu mainās konkursa uzdevumi, taču konkursa ideja – apzināt tautas kultūras mantojumu un apliecināt tā dzīvotspēju – paliek nemainīga.

Informāciju sagatavoja:

Linda Ertmane

Sabiedrisko attiecību vadītāja

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

67228985, 29181396

linda.ertmane@lnkc.gov.lv

www.lnkc.gov.lv